

Uns serveis secrets sense raó d'existir

Un espia amb carnet d'atur

Werner Grossmann, últim cap d'espionatge de la Stasi (Seguretat d'Estat de la RDA), parla sobre la dissolució de la policia de l'Est.

Sr. Grossmann, al contrari d'uns altres vice-ministres de la Stasi, vostè es manté ben amagat.

—Hi ha hagut suficients veus que, després del canvi, ja m'aconsellaven que em manifestés públicament. Però després de consultar-ho amb els meus delegats i col.laboradors, em mantinc en el propòsit de no fer-ho.

—Amb "determinats processos" es refereix a la dissolució del seu servei d'espionatge, l'antiga Administració Central de Reconeixement (HVA) de la Stasi. ¿Quan es va tancar i on han restat els seus col.laboradors?

—La decisió de dissoldre la HVA va ser presa el 23 de febrer pel Grup de Seguretat de la Taula Rodona Central. En aquest moment ja s'havia aturat molta feina, almenys pel que fa a la RFA i a Berlín occidental. Però abans d'aquesta data, el novembre de l'any passat, de la nostra banda ja havíem començat a preparar la dissolució definitiva del 30 de juny, de manera que no exigís gaire temps més.

—Probablement, la seva primera tasca ha estat fer desaparèixer les actes.

—Naturalment. És a dir, de primer hem reduït l'inventari. És clar, el gruix de les actes era molt, molt voluminós, i hem hagut de començar a destruir-les molt aviat.

—Els ocells de presa no s'estaven quiets...

—Ho vam fer fins al desembre. Després, per indicació del govern, l'antic Departament de Seguretat Nacional va decidir que no s'havia de destruir res més. Més tard hem destruït més actes, però llavors amb autorització oficial. El Grup de Seguretat, el Comitè de Ciutadans i els delegats del govern van determinar que es destruïssin totes les dades sobre persones que havien col.laborat amb nosaltres perquè ningú perillés.

—¿En aquestes documentacions no hi ha res més que doni referències sobre agents de la Stasi a la RFA? ¿Ha desaparegut tot?

—Sí.

—Significa, doncs, que tot això només es podrà repassar si els coetanis n'informen. I si no ho fan, ¿s'ha acabat la cançó?

—Sí.

—I si el pregunten, ¿vostè està disposat a informar?

—No.

—Però a nosaltres sí que ens diu alguna cosa.

—Sí, però res sobre persones.

—Molts dels seus 'exploradors' encara són a la RFA.

—Després del canvi, i sempre que ha estat possible, de mica en mica hem anat mantenint l'última conversa amb gairebé tots els nostres col.laboradors a la RFA i ens hem acomiadat, per dir-ho així. Ens hem assegurat el respecte i l'estimació mútuament. En cas necessari i fins al punt que hem pogut, també hem complert les últimes obligacions, per exemple amb sumes dels diners que encara teníem. En aquest aspecte, val a dir que estàvem molt limitats perquè només disposàvem de la resta que en quedava, o bé hem rebut determinades quantitats durant la fase de la dissolució per a poder liquidar aquestes coses.

—¿Han vingut els seus informadors a la RDA, o vostè i els seus col.lagues encara han fet itineraris pel país occidental enemic?

—Tant una cosa com l'altra.

—¿També ha "desconnectat" el secretari d'estat de Bonn, aquell que encara està per desemascarar i que diuen que ha fet espionatge per a la Stasi?

—A Bonn no existeix tal secretari d'estat.

—El seu predecessor, Markus Wolf, ha dit que un secretari d'estat "que ens té, diria jo, molt d'afecte" encara és a la RFA.

—L'he de contradir. També dubto que Wolf hagués volgut dir això i, pel que sé, ho ha desmentit. Fins a la seva substitució

el 1986, ell mateix pot jutjar-ho. Després de la seva substitució, nosaltres no ens hem guanyat cap secretari d'estat. Tampoc existeix un segon Guillaume.

—Després de la dissolució de la HVA, ¿el KGB soviètic s'ha fet càrrec d'antics agents seus?

—No, clarament no. M'agradaria recusar tot el que se n'ha dit de la banda oficial, per exemple els representants del govern federal d'Alemanya o el senyor Boeden, del Departament de Protecció de la Constitució. No hi ha hagut ni cap lliurament d'estructures i actes, ni de persones. Sense la seva aprovació, jo no traspassaria mai a un altre servei cap home amb qui he estat unit molts anys pel treball.

—¿Exclou, doncs, que alguns dels seus agents s'hagin presentat voluntàriament al KGB?

—Jo no puc excloure res. Si algun o altre ho ha fet pel seu propi peu, això és responsabilitat seva.

—¿Hi ha hagut uns altres interessos, per exemple de la banda occidental?

—Segur. Últimament hi ha hagut molts intents de guanyar-se els col.laboradors dels nostres serveis, també alts empleats —per exemple per part de la CIA—.

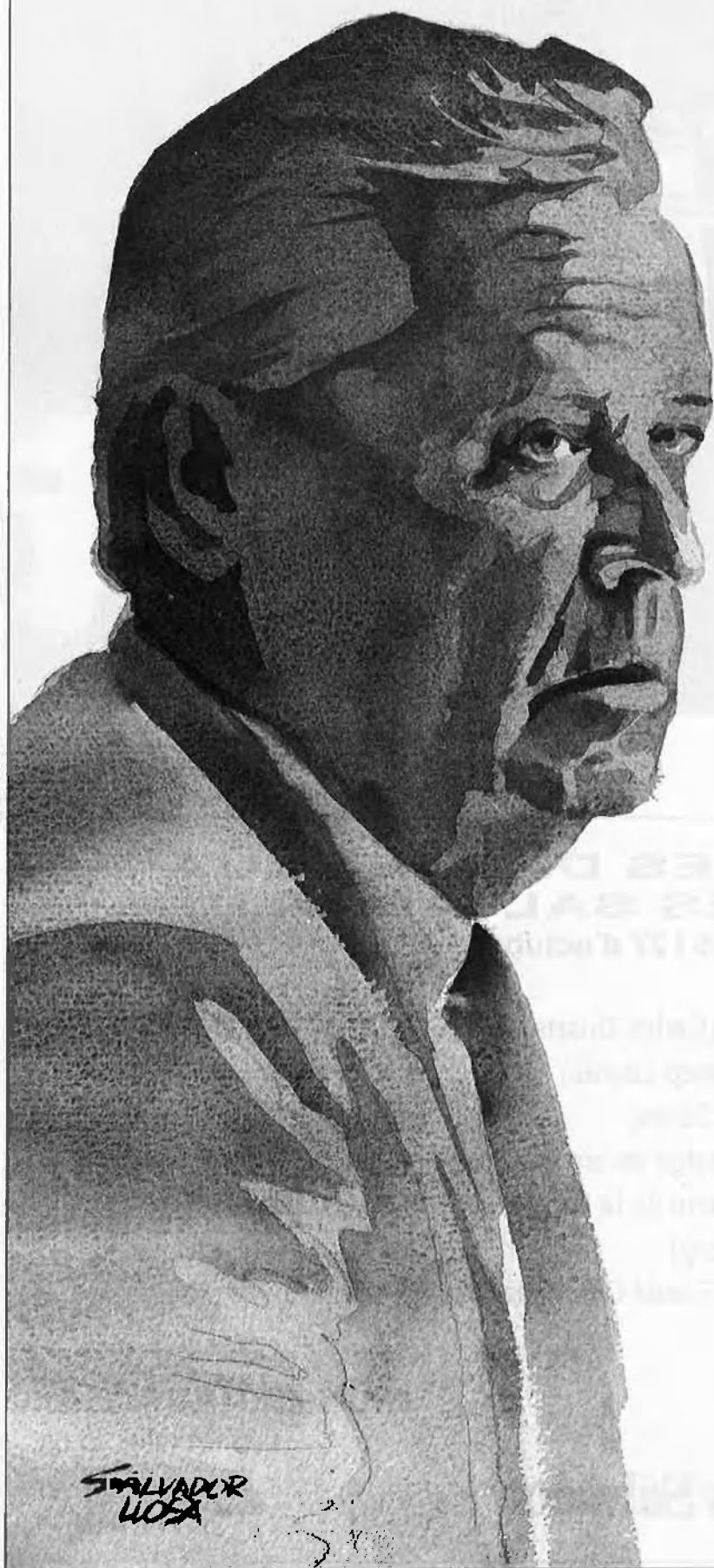
—¿Quines sumes van oferir?

—El meu predecessor, Markus Wolf, va parlar una vegada d'un nombre de sis xifres. També van arribar ofertes semblants del Servei de Notícies i del Departament de Protecció de la Constitució de la República Federal, potser no sempre tan concretament ni amb aquestes sumes. Aquí no es tracta de gent qualsevol sinó d'alt nivell.

—¿Què sabia l'anterior president dels consellers de l'estat, Eric Honecker, de l'acció del ministre Mielke per a la integració d'ex-terroristes de la RAF?

—És difícil d'imaginar que això ho fes Mielke sol. Però amb el cap d'estat havia parlat de coses molt diferents, menys importants.

—¿Com va viure vostè la relació entre Mielke i Honecker?

—No vaig ser-hi mai present. Davant nostre, Mielke tot sovint era crític envers Honecker. Per exemple censurava que Honecker no penetrés bé en tots els temes, sobretot tocant els tractaments de l'enemic. Crec que aquí també rau l'afany de Mielke per saber-ho i dominar-ho i influir-ho també tot. D'altra banda, també era un home ple de respecte i de diligència en el treball, un executor de la voluntat. Davant de la gent de la HVA, Mielke sempre va sentir desconfiança i va mantenir-hi una distància crítica.

—*Ell va fer vigilar Wolf en la seva casa particular.*

—Sí, també.

—*¿També el vigilava, a vostè?*

—Sí.

—*¿Com ho sap?*

—Bé, de tant en tant un s'assabenta d'alguna cosa. Sé del cert que a partir del 1986 almenys tenia el telèfon intervingut. Mielke no confiava ni en ell mateix. Es malfiava de tot el que hi havia al seu entorn.

—*Vostè era vice-ministre, finalment amb el rang d'un capità general. ¿Se sent responsable de les repressions que han patit milions de ciutadans de la RDA?*

—Sense dubte. Encara que de l'abast global se m'escapés alguna cosa, naturalment vaig adonar-me que les repressions augmentaven. He de confessar que no vaig intentar tenir prou influència per a evitar coses greus. Amb el senyor Wolf també va haver-hi converses en què no solament ell i jo sinó també uns altres van reconèixer clarament que aquesta política és errònia i que s'havia d'aprofitar les possibilitats d'intervenir-hi. Però vam creure massa temps en aquestes possibilitats de canviar res des de dins.

—*¿De què viu d'ençà del canvi?*

—Segons la decisió de la Cambra Popular, ara rebo un salari, no ho vull qualificar de renda, el qual està limitat a un màxim de 990 marcs mensuals; el rebré fins que s'acabi l'any. Com que encara no tinc l'edat per a jubilar-me, si no trobo cap altra ocupació no em queda més remei que donar-me d'alta com a desocupat i acceptar-ne el subsidi.

—*Evidentment, això li sembla injust.*

—Jo, com tots els altres col.laboradors, he pagat el 10% del meu sou brut —últimament eren 5.000 marcs— en una caixa de pensions. Segons això, de fet em correspondria el 75% d'una determinada quantitat neta. Són els meus diners. Però després de la decisió de la Cambra Popular, ja no ho puc rebre.

La majoria dels col.laboradors no ho ac-

ceptarà tan fàcilment. Malauradament, ara no disposem de mitjans jurídics per a lluitar-hi en contra. És una decisió del Parlament, i no tenim cap tribunal constitucional. Aquesta regulació significa una condemna col·lectiva i el qualificatiu de delinqüents per a tots els col·laboradors.

—*¿Per a quins col·laboradors de la Stasi serà vàlida la impunitat en una Alemanya unida?*

—Per a tots els que no siguin culpables de cap delictes.

—*¿Està disposat a exposar els seus coneixements a gran escala quan hi hagi una regulació de les impunitats?*

—Potser a major escala, però no a gran escala. I també en aquest cas s'han de tenir en consideració moltes coses per a no provocar novament incerteses. En una regulació com aquesta naturalment també s'inclou una exigència de lleialtat envers el futur govern de l'Alemanya unida.

—*Aleshores, ¿no té cap dificultat per a reconèixer el principi fonamental de la llibertat democràtica?*

—No.

*Uly Foester i Alex Jeschke
Trad.: Carme Gala*

I JORNADES DE LLENGUA CARLES SALVADOR

26 i 27 d'octubre

- El llenguatge administratiu actual (Carles Duarte).
- Traducció i correcció de textos (Josep Lacreu)
- El llenguatge periodístic (Francesc Sellés)
- Activitats lúdiques per a l'aprenentatge de les habilitats lingüístiques (Jordi Esteban).
- Enfocament textual de l'ensenyament de la llengua (Josep M. Castell).
- La dialectologia catalana (Joan Veny).
- L'escriptura a través d'ordinador (Eusebi Coromina, Jaume Montero)

**Centre
Carles Salvador**

INFORMACIÓ I MATRÍCULES:

c/. Moratín, 15-6a.
Telèfon: 351 17 27
46002 València